

in tarkoitus

stelu on yksi
dintehtävistä.

onalaan kuuluvien
- ja
iikkakysymysten
almistelu ja

Säädösvalmis
(kansallinen
lainvalmistelu ja n
säädösvalmistelu, E
säästösten
kansallinen
täytäntöönpano ja
kansainvälisten
sopimusten
voimaansaattaminen)

a koordinaatio
nen osallistumista
iestintäalan kv-
den toimintaan, ml.
AO, ITF, WMO, IMO.

EU-asiat

Tiedonhallintamalli

Jan Elho

Miten kätilöit tiedonhallintamallin (melko) helposti

- Hyvin ylätasolla liikenne- ja viestintäministeriön toimintaympäristö, mitä tiedonhallintamallin pitäisi peilata.
- Työn organisointi ja keskeiset ongelmat
- Mitä opimme
- Vilkaisu LVM:n tiedonhallintamalliin
- Yhteenveto ja kysymykset

Keskeiset teemat

Liikenne- ja viestintäpolitiikan ratkaisuja ohjaavat maailmanlaajuiset ilmiöt. Niistä merkittävimpiä ovat ilmastonmuutos, teknologian ja työn murros sekä kaupungistuminen. Näistä on johdettu ministeriön toimintaan **neljä keskeistä teemaa**.

VERKOT

DATA

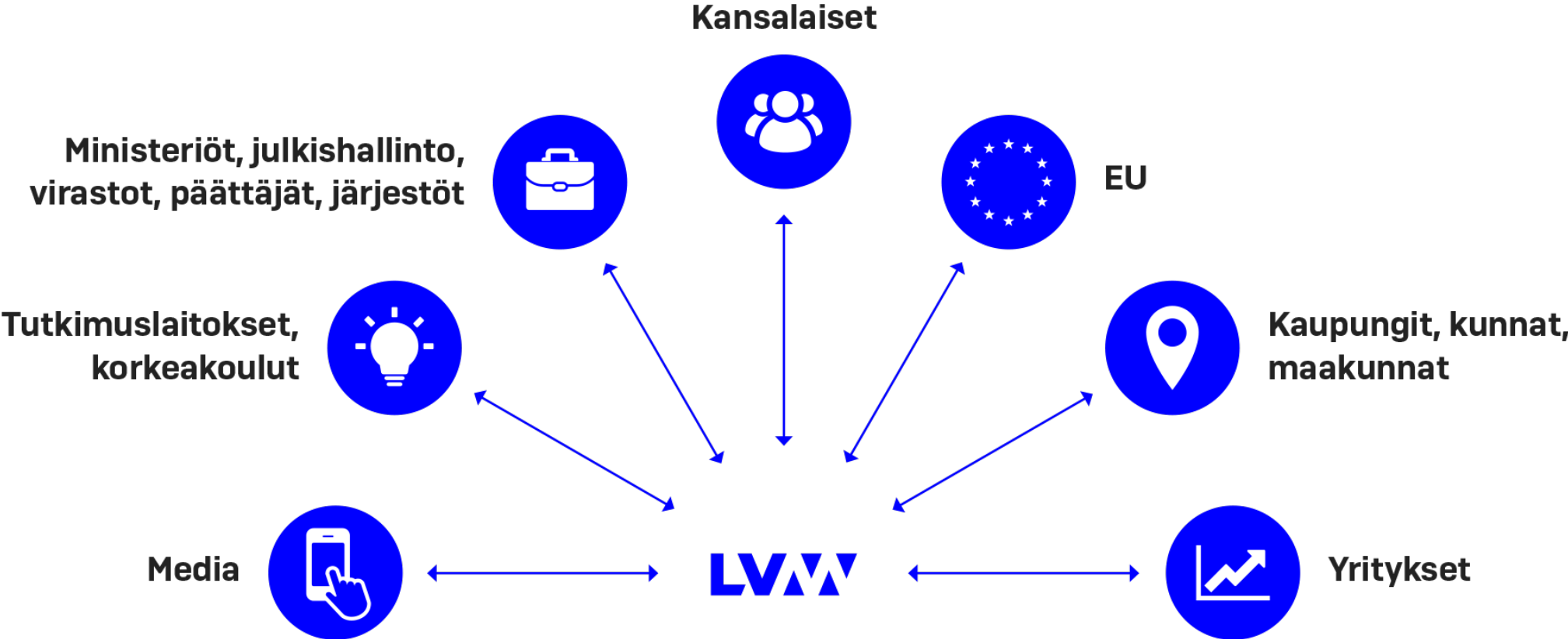
PALVELUT

ILMASTO

Sidosryhmämme

Liikenne- ja viestintäministeriö ja hallinnonala

Organisaatiokaavio

VIRASTOT	Väylävirasto Valtion väyläomaisuuden hallinnointi	Liikenne- ja viestintävirasto, Traficom Liikenteen ja viestinnän viranomaistehtävät	Ilmatieteen laitos Sää-, meri- ja ilmastopalvelut
	Pohjolan Rautatiet Oy Rautatietoimialan kehittäminen	Suomi-rata Oy Raideliikenne-infrastruktuurin suunnittelu	Turun Tunnin Juna Oy Raideliikenne-infrastruktuurin suunnittelu
YHTIÖT	Yleisradio Oy Julkisen palvelun mediayhtiö	Cinia Oy Verkko-, pilvi- ja ohjelmistopalvelut	Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy Liikenteenohjaus- ja hallintopalvelut
			Fintraffic Tie Oy Fintraffic Raide Oy Fintraffic Lennonvarmistus Oy Fintraffic Meriliikenteenohjaus Oy

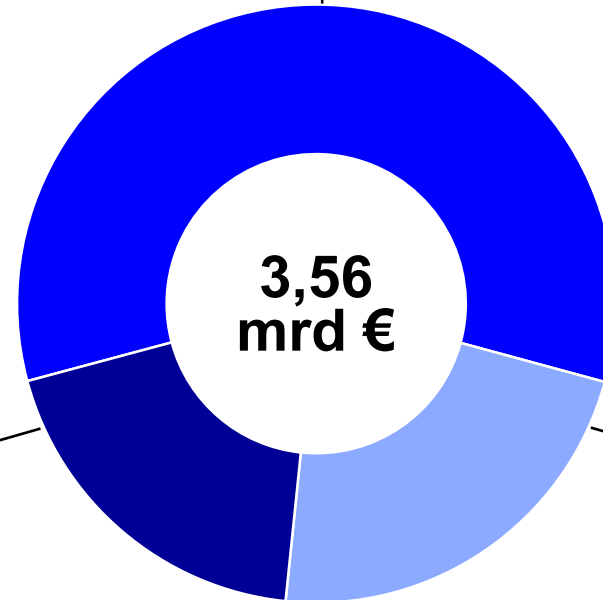
Liikenne- ja viestintäministeriön budjetti

- LVM:n pääluokka vuoden **2021** talousarviossa on noin **3,56 miljardia euroa**
- Kuudenneksi suurin pääluokka

Liikenne- ja viestintäverkot 2 086 milj. €, josta

- perusväylänpito 1 383 milj. €
- väyläverkon kehittäminen 432 milj. €

Ministeriössä töissä
190

Hallinto ja toimialan yht. menot 680 milj. €, josta

- alv-menot 483 milj. €

Liikenteen ja viestinnän palvelut 794 milj. €, josta

- TV- ja radiorahasto 543 milj. €
- henkilöliikenteen ostot 120 milj. €

Tiivistetysti tämä toimintaympäristö oli tarkoitus kuvata tiedonhallintalain mukaisena

- Tiedonhallintayksikössä on ylläpidettävä sen toimintaympäristön tiedonhallintaa määrittelevää ja kuvaavaa tiedonhallintamallia.
- Tiedonhallintamallia ylläpidetään palvelujen, asiankäsittelyn ja tietoaineistojen hallinnan suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi, tiedonsaantia koskevien oikeuksien ja rajoitusten toteuttamiseksi, moninkertaisen tietojen keruun vähentämiseksi, tietojärjestelmien ja tietovarantojen yhteentoimivuuden toteuttamiseksi sekä tietoturvallisuuden ylläpitämiseksi.
- Kuvaus asiakirjajulkisuuden toteuttamiseksi internetsivuille

Työn organisointi ja keskeiset ongelmat

- Kesän 2020 jälkeen projekti pystyyn tiedonhallintalain velvoitteiden täyttämistä. Tavoitteena johdon hyväksymä tiedonhallintamalli ja asiakirjajulkisuuskuvaus vuoden loppuun mennessä.
- Resursseina kaksi henkilöä oman toimen ohella ja noin 25 % työajankäytöllä.
- Suurin ongelma oli se miten tiedonhallintamallista saisi prosessitasolla tasapainoisen kokonaisuuden, joka kuvaa ymmärrettävästi ministeriön toimintaa?
- Ministeriöiden osalta erityishaaste oli siinä, että VNK vastaa erinäisistä tiedonhallinnan kokonaisuuksista ministeriöiden puolesta. Miten nämä asiat kuvataan?
- Miten tiedonhallintamalli saadaan toimimaan yhteen VN kokonaisarkkitehtuurin toiminta-arkkitehtuurin kanssa?

Työn organisointi ja keskeiset ongelmat

- Käytännön tekeminen käynnistyi hallituksen esityksen lukemisella ja VM oheismateriaaliin ja tiedonhallintamallin suositukseen tutustumalla.
- Heti alkuvaiheessa myös yhteys muihin ministeriöihin sen selvittämiseksi onko jotain valmista/hyviä esimerkkejä. Käytännössä kaikki olivat alussa.
- Tunnistettiin että tiedonhallintamallia olisi hyvä tehdä yhteistyössä ministeriöiden kanssa
- LVM:n vetämänä syntyi epävirallinen ministeriöyhteistyön verkosto, joka syksyn mittaan laajeni. Vertaistuesta oli runsaasti hyötyjä ennen kaikkea käytännön tekemisen kannalta.

Mitä opimme

- Tiedonhallintalautakunnan suositus Excel valikoitui työvälineeksi. Excel lopulta oli hyvä väline mutta aiheutti ylimääräistä työtä, sillä Excelin kaavoja joutui usein luomaan uudestaan. Myös täyttöohje jätti paikoin kysymysmerkkejä. Joitain virheellisyyksiäkin tuli esiin työn edetessä.
- Vähäisillä resursseilla valittava tarkkaan tiedonhallintamallin kuvaustaso. Liian ylimalkainen ei kuvaa riittävästi toimintaa ja liian yksityiskohtainen johtaa kohtuuttomaan työmäärään. Ylipäätään toimintaprosessit kannattaa pyrkiä mitoittamaan samaan tilavuuteen.
- Ensin raakaversio siitä mitä toiminta näyttää mm työjärjestyksen näkökulmasta. Kannattaa jo tässä vaiheessa hahmottaa sidoksia muihin toimintaprosesseihin. Tämän jälkeen sisältö täsmentyi avoimessa keskustelussa toiminnan hyvin tuntevien kanssa. Muutama iterointikierrös johti hyvään tulokseen.

Mitä opimme

- Käsitteiden ymmärtämisessä oli haasteita. Esimerkiksi tietovaranto-käsite oli epäselvä. Lopulta päädyimme siihen, että meille toimintaprosessi muodostaa myös sen asiankäsittelyprosessin tietovarannon.
- Asiakirjajulkisuuskuvauksen tekeminen kannattaa käynnistää siinä vaiheessa kun tiedonhallintamallista on jo hahmotelmaa. Tukevat hyvin toistensa tekemistä.
- Itse keskityin siihen, että toiminta saadaan kuvattua oikeassa suhteessa ja keskusteluihin organisaation varsinaisen toiminnan kanssa. Työpari puolestaan täytti tiedonhallintalautakunnan Exceliä ja rakensi linkkaukset olemassa oleviin ohjeisiin ja määräyksiin. Valittu työtapa toimi varsin hyvin.
- Suositusexcelissä kytkimme toimintaprosessin VN kokonaisarkkitehtuurin toiminta-arkkitehtuuriin. Tämä työ vaati yllättävän paljon vuoropuhelua VNK:n kanssa.
- Ministeriöiden tiedonhallintamallit muodostuivat lopulta sisällöllisesti yllättävän erilaisiksi.

kuuluu (Kytkee toimintaprosessin VN kokonaisarkkitehtuurin toiminta-arkkitheturiin)	a.1 Toimintaprosessin nimi (nimike)	ssista vastaavan viranomaisen nimi	a.3 Prosessin tarkoitus
VNKA B2 Säädosvalmistelu	Säädosvalmistelu (kansallinen lainvalmistelu ja muu säädosvalmistelu, EU-säädösten kansallinen täytäntöönpano ja kansainvälisten sopimusten voimaansaattaminen)	LVM	Säädosvalmistelu on yksi ministeriön ydintehtävistä.
VNKA B3 EU- ja kansainvälisten asioiden valmistelu	EU-asiat	LVM - KAN	LVM:n hallinnonalaan kuuluvien EU:n liikenne- ja viestintäpolitiikkakysymysten kansallinen valmistelu ja koordinaatio.
VNKA B3 EU- ja kansainvälisten asioiden valmistelu	KV-asiat	LVM - KAN	Valmistelu- ja koordinaatio koskien Suomen osallistumista liikenne- ja viestintäalan kv- organisaatioiden toimintaan, ml. ITU, UPU, ICAO, ITF, WMO, IMO. LVM:n hallinnonalan kahden- ja monenväliset suhteet muihin maihin sekä alueellinen yhteistyö.
VNKA B1 Toiminnan ja talouden suunnittelu	Hallinnonalan ohjaus ja valvonta	LVM	Strateginen ohjaus, tulosohjaus, informaatio-ohjaus, hallinnonalan johtamissopimukset, henkisten voimavarojen ohjaus. Hallinnonalan tulevaisuuskatsaus.
VNKA B1 Toiminnan ja talouden suunnittelu	Valtioyhtiöiden omistajaohjaus	LVM - KOO/KOH	Omistajaohjaus
VNKA B1 Toiminnan ja talouden suunnittelu	Tulosjohtaminen, ministeriön toiminnan ohjaus	LVM	Henkilöstöstrategia ja sen suunnittelu ja seuranta (pitkäaikainen suunnitelma henkilöstötavoitteista), strateginen henkilöstösuunnittelu (jatkuva suunnittelu henkisten voimavarojen vahvistamiseksi), osaamisen kehittäminen, johtamisjärjestelmän kehittäminen, lvm:n johtamissopimukset. Compliance (sisäinen tarkastus, valvonta, kehittäminen). Ennakointi.
VNKA B1 Toiminnan ja talouden suunnittelu	Taloushallinto ja budjetointi	LVM - KOO/KEH	Ministeriö valmistelee budjettikehykset sekä vuosittain budjettiesityksen ja toiminta- ja taloussuunnitelman, valtion budjetissa ministeriön toiminta-alueelle myönnettyjen määrärahojen jako, käytön seuranta ja raportointi toimintakertomuksessa, määrärahakehysten laatiminen, talousarvio- ja lisätalousarvioesitysten teko, tilijaottelun laatiminen ja ylläpito, taloussäännön ylläpito, hankinta- ja sopimusasioiden hoitaminen, vuosikertomuksen laatiminen, tilinpäätöksen teko ja tilinpäätöskannanotot, JTS.

Lopuksi...

- Tutustu etukäteen huolella materiaaliin ja lain vaatimukseen
- Rajaa toimintaprosessien määrä sopivaksi (pidimme noin 20 toimintaprosessia enimmäismääränä) ja rakenna sidokset varhaisessa vaiheessa
- Verkostoidu muiden kanssa

in tarkoitus

stelu on yksi
dintehtävistä.

onalaan kuuluvien
- ja
iikkakysymysten
almistelu ja

Säädösvalmis
(kansallinen
lainvalmistelu ja m
säädösvalmistelu, E
säädosten
kansallinen
täytäntöönpano ja
kansainvälisten
sopimusten
voimaansaattaminen)

a koordinaatio
nen osallistumista
iestintäalan kv-
den toimintaan, ml.
AO, ITF, WMO, IMO.

EU-asiat

Kiitos!

lvm.fi Twitter: @lvmfi

Lisätietoja ja jos haluat tarkemmin kuulla
yksityiskohtaisemmin mallin luomisesta
jan.elho@lvm.fi, 0405913664 tai skype/teams

LVM LIIKENNE- JA
VIESTINTÄMINISTERIÖ